

Cuvânt pastoral la Sărbătoarea Învierii Domnului

Iisus Cel Înviat – „Pâinea afectiv-mistică” a vieții - Programarea spre eșec sau spre triumf a copiilor noștri –

Summary

This text is the Pastoral letter for Easter 2019 issued by H.G. Gurie, Bishop of Deva and Hunedoara. It has as a central theme of the “Resurrected Christ – the divine bread of life.” The traditional rural life of Romanians were built up around the feast of the Resurrection. Their entire life was centered around the liturgical life of the Church. This tradition is about to be lost and traditional values are no longer core principles of life. Therefore, Christians are called to educate their children in the spirit of authentic Christian values within family in which each parent plays a distinctive role.

Keywords

Easter; Resurrected Christ as divine bread of life; core Traditional Romanian values; Christian Education;

† GURIE,

prin harul lui Dumnezeu Episcop al Devei și al Hunedoarei, Preacucernicului cler, Preacuviosului cin monahal și Dreptmăritorilor creștini: Bindecuvântare arhierască din străvechea Cetate a Devei, cu prilejul Praznicului măreț al Învierii!

Iubiți credincioși!

Viața înaintașilor noștri, care trăiau – majoritatea – la sat, avea drept ax fundamental praznicul Învierii. Împovărați de vitregiile vremurilor, viețuitorii satelor românești s-au „zidit” ca popor al lui Dumnezeu, ca *făptură nouă* (Gal 6, 15) și *fii ai lui Dumnezeu* (Gal 3, 25) pe fundamentul tainei morții și Învierii Domnului. Viața satului românesc, cu tradițiile și obiceiurile sale, a fost generată – veșnicia a născut satul românesc – de ciclul liturgic al duminicilor și sărbătorilor în centrul cărora strălucește ca o *Împărăteasă și Doamnă* (Cântarea a 8-a din Canonul Învierii) Sărbătoarea Învierii, dar și de răspunsul țaranului român la lucrarea mântuitoare a lui Dumnezeu Tatăl, săvârșită în Iisus Domnul cel Răstignit și Înviat. Comuniunea satului românesc s-a realizat prin Iisus Hristos, Domnul Slavei.

A te încrede în viitor, adică a ști să-ți întocmești **un proiect luminos de viață**, este un demers ce-și are originile în trecut, ancorându-și rădăcinile în universul afectiv al copilăriei, adică în lumea dragostei. Tocmai de aceea, speranța este mai greu de găsit în societatea contemporană: nu le mai este transmisă oamenilor, nu mai este transferată de la generația anterioară. O făceau mult mai bine strămoșii noștri, care aveau un crez religios foarte ferm.

Adulții de astăzi sunt mai depresivi și mai „îmbolnăviți” de indiferentism religios: ei supraviețuiesc foarte mult din punct de vedere material, dar nu mai au o **vibrație a inimii, pasiune pentru idealuri supra-materiale, entuziasm pentru scopuri transcendente**. Acestea erau specifice părinților noștri... Din păcate, societatea noastră a lichidat multe dintre orizonturile transcendente ale vieții, a eliminat referințele la viața veșnică. Așa că tot ceea ce există dincolo de moarte apare ca fiind mai puțin credibil și convingător pentru cei tineri, în special.

Dar, prin aceasta, fără să vrem, i-am condamnat pe tineri la nefericire. Ființa noastră este „înzestrată” de Dumnezeu cu o Poartă spre Absolut, iar dacă Poarta aceasta este ignorată și nedeschisă, depresia pune stăpânire pe noi și non-sensul ne invadează. Spune Sfântul Apostol Pavel: *Nu știți voi... că alerg, dar nu la întâmplare; așa mă lupt, dar nu ca lovind în aer... (1 Cor 9, 24-26)*; așadar, „Apostolul neamurilor” are o țintă precisă, un scop entuziasmant.

Iubiți frați și surori,

Se cuvine să ne întrebăm astăzi: Ce reguli de viață neconștientizate imprimate în copilărie în subconștientul copilului, vor face din el, ulterior, o persoană care și-a ratat menirea pe care numai intervenția directă a lui Dumnezeu îl mai poate recupera? Sau, invers, cum poate o mamă să își facă fiul o persoană triumfătoare în viață, un adevărat „împărat”? De ce, adeseori, tatăl și mama își „programează” fiul pentru o viață de eșec? *Dar fiecare să ia seama cum zidește* – ne avertizează Sfântul Apostol Pavel (*1 Cor 3, 10*).

Energia care ne propulsează în viață este iubirea. Doar aceasta este capabilă să construiască un proiect de viață „inoxidabil”; doar aceasta poate face din copilul nostru un titan; dacă o dăruim cu zgâcnenie sau o vindem copilului, el o va căuta spasmodic, toată viața, în altă parte! Continuă Sfântul Apostol Pavel: *De va strica cineva templul lui Dumnezeu, îl va strica Dumnezeu pe el! (1 Cor 3, 17)*. Fiecare om este un „templu” al lui Dumnezeu.

În schimb, nu este bine nici dacă îi oferim această iubire neîmpletită cu reguli care să îi disciplineze ființa, căci există riscul să devină un încrezut. Vom enumera câteva reguli parentale, moduri comportamentale, urgențe pedagogice care clădesc un destin fericit copiilor noștri. Iar aceasta pentru ca, în clipa morții noastre, privind retroactiv la viața noastră, să avem un sentiment de împlinire; lăsând în urmă ordine, pace, fii puși pe o traiectorie pozitivă a vieții. Spune un proverb sanscrit străvechi: *Se*

poate trăi o viață întreagă fără să știi de ce, dar nu se poate trăi fără să știi pentru cine!

Prima regulă ar fi aceasta: pentru a crește corect, **copiii au nevoie atât de iubirea mamei, cât și de a tatălui, pentru că sunt iubiri diferite**. Nu avem voie să abdicăm de la sarcina de a furniza iubirea paternă, masculină, copiilor, indiferent dacă sunt băieți sau fete; tații care abdică prin absență sunt trădători (ei delegând sarcina soției, școlii, societății etc.). Retragerea lor este periculoasă, toxică, nocivă.

Printre datoriile esențiale ale tatălui se numără forjarea copilului întru curaj, eliberându-l pe acesta de frică. Astăzi băieții sunt bântuiți de frici, împovărați de angoase, terorizați de fobii, pentru că tatăl nu și-a îndeplinit datoriile în trecut. Mama, în schimb, cultivă precauția. Oțelirea întru curaj revine tatălui; altfel, formarea copilului va fi deficitară.

În plus, se cuvine să îi deprindem de mici cu **antrenarea în muncă**, fie în muncă intelectuală, fie în munca din gospodărie. Doar așa exersați vor reuși să treacă victorioși prin contestările și transgresiunile tipice adolescenței și vor dobândi robustețe psihică. Structura psihică deschisă se formează din copilărie și se consolidează, ulterior, printr-un proces silențios; antrenamentul în muncă elimină riscul declinului psihic, generează echilibrul cu sine însuși, generează armonie interioară. De aceea, psalmistul David spune apoteotic: *Dumnezeu izbăvește din stricăciune viața ta și te încumunează cu milă și cu îndurări.* (Ps 102, 3-4).

Să ne asigurăm că **nu se blochează în adolescență**, refuzând să mai crească psihic. Ieșirea din adolescență are loc atunci când tânărul este capabil să se gândească responsabil la propriul viitor și are puterea să-și facă un proiect de viață, să-și programeze singur timpul; atunci va permite sentimentelor pozitive să îi decidă viața, în urma unor introspecții profunde. Ernest Bernea vorbește critic despre *a dormi perpetuu în lena unui trup obosit de senzații tari, a mânca bine, a îndrăgi femei frumoase și a fura și exploata pe cei slabi, închinându-se banului...*¹.

Formarea corectă se presară cu dragoste și cu reguli; fără intersectarea acestora, copilul crește greșit, ajungând „un necrescut”: fie un obraznic plin de tupeu, fie un fragil, bântuit de nesiguranțe. Atitudinea potrivită este aceea a Sfântului Apostol Pavel, care spune: *Nu ca să vă rușinez vă scriu acestea, ci ca să vă dojenesc, ca pe niște copii ai mei iubiți!* (1 Cor 4, 14). El face niște muștrări și povățuiri energice, dar și delicate: nu pentru a umili, ci pentru a identifica greșeala și a o înlătura, pentru a asigura conduita corectă în viață.

Iată ce spune poetul Vasile Voiculescu în poezia *Te aștept, intră!:* *Doamne, inima nu mi-e bună, de nicio treabă, / Prea am ținut-o-n piept numai podoabă!... // N-am pus-o la lucru, n-am dat-o la școală; / Am cruțat-o... și mi-a ramas nepricepută, goală. // Am crescut-o mai rău ca pe prințese: / Nu stăruie-n nimic, nu coase, nu țese. /*

---

¹ Ernest Bernea, *Îndemn la simplitate*, Editura Anastasia, București, 1995, p. 15.

Voinică, se plânge că obosește-ndată: / Inimă făr' de rost..., inimă răsfățată...! // Doamne, eu nu mai izbutesc s-o îndrept. / Numai singur Tu de-acum poți... Te aștept. / Intră, Doamne, acolo, la ea în piept².

Să îl punem pe **traectoria unei perpetue creșteri în iubire**. Dragostea nu fragilizează, nu ne face vulnerabili, ci predispozează la raporturi bine articulate, vertebrale corespunzător, construind legături de durată și profunde.

Ne iubim copiii cu adevărat în măsura în care le sădim în suflete **convingeri transcendentă!** Simțul transcendenței se formează la copii prin contact direct cu trăirile și experiența părinților. Puțina-credință a acestora, ilustrată cu profunzime în persoana tatălui din Evanghelia de la Luca, are efecte negative în viața copiilor: *Miluieste-l pe fiul meu, căci este lunatic! (...) Ucenicii Tăi n-au putut!... Aduceți-l la Mine! (...) Noi de ce nu am reușit?; Pentru puțina voastră credință! (Lc 9, 40).*

Așadar, credința, rugăciunea și postul părinților sunt izvorul unei vieți în Hristos a copiilor lor. Numai așa, la Judecată, vom putea spune, cu mâna pe inimă: *Iată eu și copiii pe care mi i-a dat Dumnezeu!* Altfel, copiii vor fi departe, rățaciți și înrăiți, iar inima noastră va fi pustiită.

Iubiți credincioși,

Se cuvine – în lumina celor spuse să ne întrebăm: „Câtă dragoste am revărsat în viața copiilor noștri? Câtă disciplină? Cât respect pentru muncă? Câtă dispoziție spre a iubi?

Spune Sfântul Vasile cel Mare că, atunci când Dumnezeu vrea să schimbe lumea, pune **în inima unei femei o putere colosală de a iubi**, care se va transforma într-o energie pentru o viață întreagă și într-o ambiție pozitivă pentru copil. Este cazul Maicii Domnului: *Tu ai purtat la pieptul tău sfințit / Pe-al lumii Împărat nebiruit... // Nădejdea lumii, Doamnă Precurată / Speranța mea, fii binecuvântată!*. De asemenea, relevant este modelul Sfintei împărăteasă Elena, mama Sfântului împărat Constantin cel Mare.

Cronicile străvechi spun că împărăteasa Elena a avut un statut social umil: Sfântul Ambrozie din Milano afirmă că ea era o „stabularia”, adică o servitoare într-un han sau tavernă. De la originea aceasta modestă a urcat, pe etape, la rangul de augustă și de împărăteasă. Multe drame au oțelit inima acestei femei. Ultima a fost în anul 326, când i-a murit nepotul, Crispus, împreună cu nora Fausta, fapt ce a determinat-o să meargă într-un pelerinaj în Țara Sfântă. A murit la scurt timp după întoarcerea din lungul pelerinaj, la vârsta de 80 de ani. Dar și-a știut astfel crește și forma copilul, încât să ajungă un lider de referință în istoria Europei, un titan al credinței creștine. Ea a fost, așadar, un model de mamă creștină.

---

² Vasile Voiculescu, *Poezii alese*, Editura Vremea, București, 1996, p. 125.

Deci, viitorul copiilor noștri este plăsmuit de iubirea multă sau puțină pe care am înmagazinat-o în ființa lor pe când erau mici, lângă noi, în casa noastră.

Dreptmăritori creștini,

Să privim împreună și la un profil greșit, carent, propus nouă de Sfânta Scriptură: orbul cerșetor din Duminica Orbului din naștere (*In* 9, 1-41). Ce a fost el? Beneficiarul unei iubiri distante, precaute, diluate. Accentul nu cădea în respectiva familie pe verticala părinți-copii, ci pe orizontala tată-mamă: era o familie în care avea întâietate relația dintre soți, în dauna relației cu odrasla; ne închipuim un băiat neglijat din cauza dizabilității de care suferea, oprobiul public față de un om care nu ajuta la construcția unei societăți ce avea ambiția de a deveni o putere mondială; un prunc nefolositor nimănui. Părinții înșiși au preluat atitudinea colectivă, neglijându-și copilul; și el ajunge cerșetor. La sinagogă ei spun, distanțându-se de problemă: *Întrebați-l pe el, căci e adult!*... Nu sunt deloc modele de părinți, căci au fost artizanii unui adevărat program de psiho-mutilare a propriului copil.

Sfântul Apostol Pavel îi scria ucenicului său Timotei, că va veni o vreme când oamenii vor fi *iubitori de sine, iubitori de arginți, lăudători, trufași, hulitori..., lipsiți de dragoste..., iubitori de desfătări mai mult decât iubitori de Dumnezeu* (2 Tim 3, 2-3). Adică va exista un **declin al conviețuirii civice și o degradare a vieții de familie**, egoismul răspândindu-se tentacular. Nu cumva trăim noi, astăzi, într-o astfel de lume? Prorocul Isaia este foarte aspru: *Vai de cei ce zic răului bine și binelui, rău; care numesc lumina întuneric și întunericul, lumină; care socotesc amarul dulce și ducele, amar* (Is 5, 20). Oare, astăzi, limita dintre bine și rău mai este clar trasată? Nu cumva otrava ne este servită pe post de vitamină?

De aceea, noi să ascultăm de îndemnul Scripturii, care ne vorbește prin gura Înțeleptului Solomon: *Deprinde-l pe tânăr cu purtarea pe care trebuie să o aibă și, chiar când va îmbătrâni, nu se va abate de la ea!* (Pr 22, 6).

Iubiți fii întru Hristos,

Între toate făpturile de pe Pământ, omul este ființa care are cea mai îndelungată perioadă de creștere și dependență nu doar fizică, ci și afectivă, având nevoie pentru mulți ani atât de hrană materială, cât și de „pâine” afectiv-emoțională, care trebuie să-i fie furnizate în triumghiul familial, prin intermediul părinților. **A te simți iubit îți dă un sentiment de siguranță** în fiecare moment al existenței terestre. Tocmai de aceea, familia ar trebui – prin excelență – să fie un leagăn al dragostei și nicidecum o sursă de nesiguranță, de anxietate. Chiar și la bătrânețe ne dorim enorm să fim iubiți și acceptați în mijlocul celor pe care i-am crescut.

Praznicul Învierii este momentul unui nou început în viața noastră, de **regenerare a iubirii în familie, la locul de muncă și în societate**, atât la nivel interpersonal, cât și la nivel macro-social. Fiecare om a interiorizat și împrăștiat, de-a

lungul copilăriei și a creșterii, mesajele pozitive și negative pe care le-a primit de la părinți. Ajuns adult, el descoperă cât de mult s-a identificat, în adâncurile personalității sale, cu atitudinile celor din jurul său, chiar dacă, în exterior, părea că se orientează într-o direcție opusă.

Adeseori se exprimă în el exact aceleași moduri de a gândi pe care le-a întâlnit în copilărie la tatăl sau la mama sa și pe care atunci le-a contestat. Dacă i s-au adresat formule de genul: „N-o să fie nimic de tine!”, „Nu ești bun la nimic!”, „Toată viața vei fi un ratat!”, el metabolizează în inconștient aceste formule toxice și chiar dacă uneori i se pare că nu sunt valabile, descoperă că ia decizii, de-a lungul vieții, în sensul confirmării acestor „profeții de faliment”, iar, când are șansa unei mutații în viață care să infirme formula, atunci se blochează.

În cazul în care copilul a suferit violența psihică a unei continue demolări a propriei imagini pozitive, la maturitate va avea tendința să exercite violență contra propriei persoane. Este un proces subtil de identificare cu ceea ce părinții spuneau despre el că este, etichetându-l negativ. Așa că, de multe ori de-a lungul evenimentelor negative și a eșecurilor din viața de adult, se ascunde nu ghinionul, ci o **nevoie inconștientă de a-și dăuna sieși**, de a se auto-distruge, pentru a reproduce și repeta mecanic în prezent psihodinamicile dureroase suferite în copilărie.

La o înțelegere profundă a lucrurilor ne invită Ortodoxia. În toate, trebuie să aibă întâietate dragostea. Așa înțelegeau lucrurile, în trecut, moșii și strămoșii noștri, de aceea știau să se bucure, chiar dacă nu beneficiau de confortul de astăzi, căci lucrau din greu ogorul: *Și cât e de frumos în sat / creștinii vin tăcuți din vale / și doi de sentâlnesc în cale / își zic: «Hristos a înviat!» / Și râde-atâta sărbătoare / Din chipul lor cel ars de soare!*³

Doar dacă avem plină inima de har vom putea rosti împreună cu stihira pascală: *Să-L vedem pe Hristos strălucind, cu neapropiată lumină a Învierii. / Și cântându-L cântare de biruință, luminat să-L auzim zicând: „Bucurați-vă!”*.

Iubiți creștini hunedoreni,

Acum, când prăznuim omorârea morții, sfărâmarea iadului și începutul altei vieți, veșnice, să sălțăm, laudând pe Pricinuitorul, Cel Unul binecuvântat, Dumnezeuul părinților noștri, și preaslăvit” („Slujba Învierii”)! Să conștientizăm cât de important este să nu rămânem departe de Iisus Hristos – Biruitorul morții și să consumăm Pâinea Vieții, dătătoare de lumină, sănătate și înțelepciune.

Savurând împreună cu copiii noștri bucuria Învierii lui Hristos – garanție a învierii noastre, a fiecăruia în parte, să luăm hotărârea de a ne exprima întotdeauna cu dragoste. Acestea fiind spuse, vă urez tuturor *Sărbători fericite*, cu pace multă și belșug în casă, cu lumină sfântă în suflete!

³ George Coșbuc, *Poezii*, vol. I, Editura Cartea Românească, București, 1982, p. 53.

PS Dr. Gurie Georgiu

Hristos a înviat!

Vă spune al vostru arhipăstor de tot-binele doritor,
spre Domnul rugător, pentru mântuirea tuturor,

**† G U R I E ,
Episcopul Devei și al Hunedoarei**